

KALANDUSSPETSIALIST IV

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid kalandusspetsialisti IV kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu juurde moodustatud kalanduse töörühm koosseisus:

Rein Ausmees	Eesti Mereakadeemia Merekool
Illi Einborn	Eesti Mereakadeemia
Ahto Järvik	Eesti Mereinstituut
Maie Kreek	Eesti Kalaliit
Heino Levald	Eesti Mereakadeemia
Lembit Liimand	Eesti Mereakadeemia
Hugo Maide	Eesti Mereakadeemia, Hiiu Kalur AS
Toivo Orgussaar	Eesti Kalurite Liit
Helgi Pärn	Eesti Mereakadeemia
Urmas Lips	Eesti Mereakadeemia

Ajavahemikus 20. aprill – 15. mai 2002. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 24 ettevõtte ja koolitaja esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Kalandusspetsialisti IV kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kalandusspetsialisti IV kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Kalandusspetsialisti IV kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 11.06.2002 a. Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu otsusega nr. 8

Kutsestandardis sisalduv kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kvalifikatsioonide fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määratleb kutsenõukogu.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti läbi koolituse; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erinevates olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erinevates ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud läbi koolituse; valmisolek korraldada ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste süstematiseerimist, edasiarendamist ja õpetamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades, kõrgel tasemel kutse- ja erialased teadmised, oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Kesktaase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlus, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtaase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub kalandusspetsialist kalapüügi valdkonda, kood 0501.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub kalandusspetsialist 2. pearühma “Loodusteaduse ja tervishoiu tippspetsialistid”, kood 2211.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Kalandusspetsialist IV
Inglise keeles:	Fishery Manager IV
Vene keeles:	Специалист рыбного хозяйства IV
Soome keeles:	Kalastusjohtaja IV

5 KUTSEKIRJELDUS

Kalandusspetsialist korraldab kalavarude säästlikku kasutamist, kaitset ja järelvalvet ning muud kalandusalast tegevust riigi- ja kohalikes omavalitsusorganites ning ettevõtetes.

Avalikus sektoris koordineerib kalandusspetsialist kalandusalast tegevust kooskõlas siseriikliku seadusandluse ja rahvusvahelistest lepingutest tulenevate nõuetega ning osaleb kalandusalaste regulatsioonide välja töötamisel.

Ettevõtluses on kalandusspetsialisti ülesandeks püügipiirkondade ja -laevade ning püüniste valik, kala- ja keskkonnakaitsenõuete täitmise tagamine, töendusliku kalapüügi, kala esmase töötlemise, säilitamise ja transpordi ning kala üleandmise korraldamine.

Kalandusspetsialisti töö eeldab organiseerimisvõimet, iseseisvat ja kiiret otsustamisvõimet, analüüsi- ja sünteesivõimet, korrektsust, täpsust ja vastutusvõimet, head võõrkeelte oskust, verbaalset võimekust, loogilist mõtlemist, pinge- ja stressitaluvust.

Oma töös võib ta kokku puutuda allergeenidega.

Kalandusspetsialist IV kvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on erialane rakenduskõrgharidus ja erialane töökogemus vähemalt 1 aasta või muu kõrghariduse korral erialane täiendkoolitus ning erialane töökogemus vähemalt 2 aastat.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

- 6.1.1 Õigusaktid - kesktase
 - 1) kutsealaga seonduvad õigusaktid
 - 2) tööõigus
 - 3) rahvusvahelised konventsioonid ja lepped
 - 4) õigusloome alused
- 6.1.2 Töökeskkonna ohutus - kesktase
 - 1) tööohutus ja -tervishoid
 - 2) tule- ja elektriohutusnõuded
 - 3) töökeskkonnakaitse
 - 4) jäätmekäitlus
 - 5) esmaabi
- 6.1.3 Arvuti kasutamine - moodulid AO1 - AO7 (vt lisa A)
- 6.1.4 Keeleoskus
 - 1) eesti keel
 - 2) kaks võõrkeelt, sh inglise keel – erialane suhtlemiskeel
- 6.1.5 Kutse-eesitika

6.2 Põhioskused ja -teadmised

- 6.2.1 Meri ja muud veekogud
 - 1) vee ökosüsteemid ja nende funktsioneerimise alused
 - 2) hüdroloogia ja meteoroloogia alused
 - 3) mere ja muude veekogude bioloogilised ressursid
 - 4) bioloogiline mitmekesisus veekogudes
 - 5) mere ja muude veekogude keskkonna kaitse
- 6.2.2. Merendus ja meresõidu alused
 - 1) merenduse alused
 - 2) laevad ja sadamad
 - 3) meresõidu korralduse ja navigatsiooni alused
- 6.2.3 Kalavarud
 - 1) ihtüoloogia alused
 - 2) kalavarude säästlik haldamine, kaitse ja rikastamine
- 6.2.4 Kalapüük
 - 1) kalapüügi bioloogilised alused
 - 2) kalapüügigeograafia
 - 3) kalapüügiviisid ja –vahendid, nende ehitus ja remont
 - 4) kalapüügilaevad ja –mehhanismid
 - 5) kohuseteadlik kalapüük
 - 6) kalapüügi korraldamine
- 6.2.5 Kalakasvatamine
 - 1) kalakasvatused
 - 2) kalasöödad
 - 3) noorkala kasvatamine
 - 4) kaubakala kasvatamine
 - 5) tähtsamad kalahaigused ja -parasiidid
- 6.2.6 Kala töötlemine ja säilitamine
 - 1) kala kui toidutoore
 - 2) kalatöötlemise hügieeninõuded

- 3) kala esmane töötlemine, säilitamine ja transport
- 4) kalatooted, nende valmistamine ja säilitamine
- 5) kalatoodete kvaliteet, selle hindamine ja tagamine
- 6.2.7 Kalandusega seonduvad alad
 - 1) kohaliku ja regionaalse arengu planeerimine
 - 2) rannikuvööndi majandamine
 - 3) keskkonnakorralduse ja –auditi põhimõtted
 - 4) ühistegevuse alused rannikualadel
- 6.2.8 Kalanduse abiprogrammid ja tugiorganisatsioonid
- 6.2.9 Halduskorraldus
- 6.2.10 Ettevõtte juhtimine ja majandus
 - 1) juhtimise alused ja juhtimispsühholoogia
 - 2) kvaliteedijuhtimine
 - 3) projektijuhtimine
 - 4) kalandusettevõtte koostöö partneritega
 - 5) ettevõtte asutamine
 - 6) ettevõtte juhtimine ja töö korraldamine
 - 7) ettevõtte majandamine
 - 8) hindade kujunemine ja tasuvuse hindamine
 - 9) turundus
 - 10) rahandus; krediteerimine; toetused
 - 11) investeringute analüüs ja äriplaanide koostamine
 - 12) raamatupidamine
 - 13) statistilise informatsiooni kasutamine
 - 14) keskkonnakaitse ja –audit ettevõttes

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Väikelaeva juhtimine (juhitunnistus)

6.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) vastutusvõime
- 2) usaldatavus
- 3) korrektsus
- 4) täpsus
- 5) kohusetunne
- 6) enesedistsipliin
- 7) otsustusvõime
- 8) loogiline mõtlemine
- 9) kontsentreerumisvõime
- 10) saavutusvajadus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaaroskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaaroskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaaroskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid